

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

05.02.2026 ел

Менделеевск шәһәре

№ 65

«2026-2030 елларга Менделеевск муниципаль районында юл хәрәкәте иминлеген арттыру» муниципаль максатчан программасын раслау турында

Менделеевск муниципаль районында юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү максатыннан, Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2013 елның 3 октябрәндә кабул ителгән 864 номерлы карары белән расланган "2013 - 2020 елларда юл хәрәкәте иминлеген арттыру" федераль максатчан программаны гамәлгә ашыру өчен, Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты.

Карар бирә:

1. Менделеевск муниципаль районында 2026-2030 елларга юл хәрәкәте иминлеген арттыру буенча муниципаль максатчан программаны кушымтага ярашлы расларга.

2. Менделеевск муниципаль районының финанс-бюджет палатасына бюджет проектын формалаштырганда Программаны жирле бюджет акчалары исәбеннән финансланырга тиешле программалар исемлегенә кертергә тәкъдим итәргә.

3. Әлеге карарны Менделеевск муниципаль районының «Интернет» челтәрендәгә рәсми сайтында www.mendelevsk.tatar.ru урнаштырырга һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында pravo.tatarstan.ru бастырып чыгарырга.

4. Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитетының 2020 елның 26 ноябрәндәгә 676 номерлы карары үз көчен югалткан дип санарга.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенң беренче урынбасары А.А. Захарянга йөкләргә.

Житәкче

А.Ф. Искаков

Татарстан Республикасы Менделеевск
муниципаль районы Башкарма комитетының
2026 елның 5 февралендәге 65 нче номерлы
карарына кушымта

**2026-2030 елларга Менделеевск
муниципаль районында
"Юл хәрәкәте иминлеген арттыру"
муниципаль максатчан
программасы**

Эчтәлек

№ т/б	Бүлекнең исеме	бит номеры
	Программа паспорты	3 нче бит
1.	Проблеманы нигезләү	5 нче бит
2.	Программаның максаты һәм бурычлары, төп индикаторлар һәм күрсәткечләр, аны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	8 нче бит
3.	Программа чаралары	10 нче бит
4.	Программаны ресурслар белән тәмин итү	12 нче бит
5.	Программа үтәлешен идарә итү механизмы, җаваплылык өлкәләрен бүлү һәм заказчыларның үзара эшләү механизмын эченә алган программаны гамәлгә ашыру механизмы	13 нче бит
6.	программаның социаль-иқтисадый һәм экологик нәтижәләлеген бәяләү	14 нче бит

Программа паспорты

Программаның атамасы	2026-2030 елларга Менделеевск муниципаль районында "Юл хәрәкәте иминлеген арттыру" муниципаль максатчан программасы
Заказчы - Программаның координаторы	Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаның заказчылары	Россия Эчке эшләр министрлығының Менделеевск районы бүлеге, Менделеевск янгын сагы гарнизоны, ДАССУ «Менделеевск үзәк район хастаханәсе», «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт идарәсе» МКУ, «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе» МКУ
Программаны төп эшләүчеләр	Россия Эчке эшләр министрлығының Менделеевск районы бүлеге, Менделеевск янгын сагы гарнизоны, Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, «Менделеевск үзәк район хастаханәсе» ДАССУ «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт идарәсе» МКУ, «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе» МКУ, "Татарстан Республикасы юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү буенча фәнни һәм белем бирү программаларын финанслау дирекциясе" дәүләт казна учреждениесенең Менделеевск филиалы
Программаның максатлары һәм бурычлары	Программаның максаты юл-транспорт һәлакәтләрәнән үлүчеләр санын киметү булып тора Бурычлар булып тора: - юл хәрәкәте өлкәсендә хокук бозуларга карата тискәре караш формалаштыру максатыннан пропаганда системасын булдыру; балаларда юлларда үз-үзенә тоту күнекмәләрен формалаштыру; – автомобиль йөртү культурасын арттыру;

	<p>транспорт чараларын йөртү хокукын алу өчен мондый эзерлекне гамэлгә ашыручы автомәктәпләргә таләпләрне арттыру</p>
<p>Максатчан күрсәткечләр һәм индикаторлар</p>	<p>юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булган затлар саны; юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булган балалар саны; социаль куркыныч (юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булучылар саны, 100 мең кешегә) . транспорт куркынычы (юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булучылар саны, 10 мең транспорт чарасына)</p>
<p>Программаны гамэлгә ашыру сроклары</p>	<p>2026-2030 еллар</p> <p>I этабы - 2026-2027 еллар; II этабы - 2028 - 2030 еллар.</p> <p>2026 елда программаны гамэлгә ашыру нәтижәләрен анализларга, күрсәткечләргә, индикаторларга һәм программа чаралары исемлегенә төзәтмәләр кертү буенча тәкъдимнәр эзерләргә кирәк</p>
<p>Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы</p>	<p>Программаны финанслауның гомуми күләме 106668,8 мең сум тәшкил итә. Финанслау чыганаclarы - жирле бюджет – 106145,3 мең сум, - бюджеттан тыш чыганаclarдан - 523,5 мең сум.</p>
<p>Гамэлгә ашыруның көтелгән ахыргы нәтижәләре Программалар һәм социаль-икътисадый нәтижәлелек күрсәткечләре</p>	<p>юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә үлем очраclarын, шул исәптән балалар арасында, 2030 елга, 2014 ел белән чагыштырганда, 1 кешегә (28,82 процентка) киметү; 2030 елга социаль куркынычны 2014 ел белән чагыштырганда 30,5 процентка киметү; 2014 ел белән чагыштырганда 2030 елга транспорт хәвефен 36,07 процентка киметү.</p>

1. Проблеманы нигезлэү

Юл хэрэкэте иминлеге мөһим социаль-икътисади һәм демографик бурычларның берсе булып тора. Автомобиль транспортындагы аварияләр жәмгыятькә һәм аерым граждандарга зур матди һәм әхлакый зыян китерә. Юл-транспорт жәрэхәтләре эшкә сәләтле яшьтәге кешеләрне житештерү өлкәсеннән чыгара. Балалар һәлак була яки инвалидка әйләнә.

Россия Федерациясенә 2030 елга кадәр озак вакытлы социаль-икътисади үсеш концепциясе белән билгеләнгән дәүләт демографик сәясәтенең максатлары булып халыкның табигий кимү темпларын киметү, санын тотрыкландыру һәм үсеш шартларын булдыру, шулай ук яшәү сыйфатын күтәрү һәм аның көтелгән озынлыгын арттыру тора.

Демографик сәясәтнең төп юнәлешләренең берсе булып, халыкның үлем-китем санын киметү, бигрәк тә хезмәткә яраклы яшьтәге ир-атлар арасында, шул исәптән юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә, тышкы сәбәпләрдән үлем-китемне киметү тора.

Менделеевск муниципаль районы башкарма комитетының 2020 елның 26 ноябрәндә кабул ителгән 676 нчы номерлы карары белән расланган "2021 - 2025 елларда юл хэрэкэте иминлеген арттыру" муниципаль максатчан программасын гамәлгә ашыру нәтижәләре, бу өлкәдә программалы-мәгълүмати идарә итү ысулларын куллану районында юл-транспорт һәлакәтләре белән бәйле хәлне тотрыклы тотарга мөмкинлек биргәннен күрсәтә. Бу программаны гамәлгә ашыру барышында төп игътибар юл хэрэкэтендә катнашучыларның куркынычсызлык кагыйдәләрен бозуны кисетү, балаларның юл-транспорт жәрэхәтләрен профилактикалау, юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә ярдәм күрсәтү системасын үстерү, транспорт чаралары хэрэкэте шартларын камилләштерү һәм жәяүлеләрнен иминлеген арттыру кебек мөһим юнәлешләргә бирелде.

2021 - 2025 елларда юл хэрэкэте иминлеген арттыру" муниципаль максатчан программасын кабул итү һәм гамәлгә ашыру район юлларында аварияләр проблемасын чишүгә программалы-мәгълүмати якин килү нигезләрен салырга мөмкинлек бирде:

- ел саен юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булучылар санын киметү өчен максат, бурычлар, үлчәнә торган максатчан күрсәткечләр билгеләнде.

- максатка ирешүгә юнәлдерелгән программалы чаралар системасы эшләнде һәм бу чараларның финанслау күләмнәре һәм чыганакалары билгеләнде;

Районда муниципаль юлларның юл өслегенең сыйфатын яхшырту өчен 2026-2030 елларга Менделеевск муниципаль районының инфраструктур үсеш программасы кабул ителде һәм гамәлдә, ул республика бюджеты һәм муниципаль юл фонды хисабына финанслана.

2021-2025 елларда "Юл хәрәкәте иминлеген арттыру" муниципаль максатчан программасының нәтижәлелеген бәяләгәндә, бюджет акчалары житмәү сәбәпле, программаның финанс тәминаты житәрлек булмавын исәпкә алырга кирәк.

2026-2030 елларда Менделеевск муниципаль районында "Юл хәрәкәте иминлеген арттыру" муниципаль максатчан программасын эшләгәндә, 2024 ел базис итеп алынды. Аварияләр торышын анализлаганда, 2024 елда Менделеевск районында 359 юл-транспорт һәлакәте теркәлгән, шуларда 3 кеше һәлак булган, 23 кеше төрле тән жәрәхәтләре алган.

Тән жәрәхәтләре булган юл-транспорт һәлакәтенең төп сәбәпләре:

- жәяүлене бәрдерү - 9 (шуларның 0 - исерек хәлдә),
- чатны узу - 20,
- тизлекне арттыру - 16 (шуларның 2 - исерек хәлдә).

Төп сәбәпләр мониторингыннан күренгәнчә, иң зур өлешне жәяүлене бәрдерү, чатны узу һәм тизлекне арттыру тәшкил итә.

Менделеевск муниципаль районы Удмуртия Республикасы белән чиктә урнашкан. Район территориясе аша федераль әһәмияткә ия булган М-7 "Идел" автомобиль юлы уза, ул Мәскәүдән Владимир, Түбән Новгород, Казан аша Уфага кадәр, Ижау һәм Пермь шәһәрләренә керү юлы белән бара. Бу юлның 24 км (Алабуга-Ижау шәһәрләре арасында) район территориясе аша уза. 2024 елда әлеге автомобиль юлында 85 юл-транспорт һәлакәте булды, аларда 3 кеше һәлак булды, 13 кеше тән жәрәхәтләре алды.

Яр Чаллы – Әгерже автомобиль юлында 47 юл-транспорт һәлакәте булды, аларда 0 кеше һәлак булды һәм 4 кеше тән жәрәхәтләре алды.

Менделеевск шәһәрндә 7 юл-транспорт һәлакәте булды (шуларның 0 исерек хәлдәге йөртүчеләр тарафыннан), аларда һәлак булучылар булмады, 5 кеше тән жәрәхәтләре алды.

Район территориясендә тагын 3 юл-транспорт һәлакәте булды (шуларның 0 исерек хәлдәге йөртүчеләр тарафыннан), аларда 0 кеше һәлак булды, 0 кеше яраланды.

Юл-транспорт һәлакәтләре урыннарын анализлау нигезендә, барлык һәлак булучылар белән булган юл-транспорт һәлакәтләре район территориясе аша узучы транзит юлларда булган дигән нәтижә ясарга мөмкин. Бу юлларда хәрәкәтнең зур интенсивлыгы гына түгел, ә югары тизлек белән дә бәйле.

Юл-транспорт һәлакәтләре концентрациясе урыннары:

- М-7 "Идел" Ижау һәм Пермь шәһәрләренә керү юлы
- М-7 "Идел" Яр Чаллы - Әгерже
- Менделеевск шәһәрндә – Фомин урамы, Химиклар урамы, Юбилей урамы,

Октябрь урамы.

Юл-транспорт һәлакәтләрен атынның көннәре буенча анализлаганда, иң куркыныч көннәренә аерып күрсәтергә мөмкин.

Алар дүшәмбе, сишәмбе һәм шимбә.

2024 ел район өчен һәлак булучылар саны буенча күрсәткечле булмаганлыктан, 2025 елның 8 аенда булган юл-транспорт һәлакәтләрен анализлыйк.

Өлеге чорда районда 222 юл-транспорт һәлакәте теркәлгән, шуларда 2 кеше үлем белән тәмамланган жәрәхәт алган һәм 15 кеше төрле тән жәрәхәтләре алган.

2025 елда тән жәрәхәтләре белән юл-транспорт һәлакәтләренәң төп сәбәпләре:

- жәяүлене бәрдерү - 1 (шуларның 0 - исерек хәлдә),
- чатны узу - 23,
- каршы як полосага чыгу - 3 (шуларның 0 - исерек хәлдә),
- хокуксыз йөртү - 0. Юл-транспорт

һәлакәтләре урыннарын анализлыйбыз.

М-7 "Идел" автотрассасында Ижау һәм Пермь шәһәрләренә керү юлында 63 юл-транспорт һәлакәте булган, шуларда 2 кеше һәлак булган, 6 кеше тән жәрәхәтләре алган.

М-7 "Идел" автотрассасында - Бәзәкәдә 40 юл-транспорт һәлакәте булган, шуларда һәлак булучылар юк һәм 5 кеше тән жәрәхәтләре алган.

Менделеевск шәһәрәндә 28 юл-транспорт һәлакәте булган, шуларда һәлак булучылар юк, 4 кеше жәрәхәтләнгән.

Анализ нигезендә, иң күп юл-транспорт һәлакәтләре хәрәкәт интенсивлыгы һәм тизлеге зур булган трассаларда була дигән нәтижә ясыйбыз.

Юл-транспорт һәлакәтләре концентрациясе урыннары ачыкланган:

- М-7 "Идел" Ижау һәм Пермь шәһәрләренә керү юлы
- М-7 "Идел" - Бәзәкә

- Менделеевск шәһәрәндә - юл-транспорт һәлакәтләре Фомин, Октябрь, Химиклар урамнарында булган.

Атнаның иң куркыныч көннәре - дүшәмбе, шимбә.

2024 ел, 2025 елның 8 ае авария күрсәткечләре таблицада китерелгән

<i>Күрсәткечләр</i>	<i>2024 ел.</i>	<i>2025 ел.</i>
Юл-транспорт һәлакәте	359	222
Һәлак булучылар	3	2
шул исәптән балалар	0	0
Яраланучылар	23	15

Юл-транспорт аварияләре белән бәйле проблемаларны нәтижәле хәл итү һәм аларның күрсәткечләрен дөньяның үсеш алган илләре дәрәжәсенә кадәр киметү өчен юл хәрәкәте иминлеген арттыру буенча чараларны системалы рәвештә гамәлгә ашыруны дәвам итү һәм аларны финанс ресурслары белән тәмин итү кирәк.

2. Программаның максаты һәм бурычлары, төп индикаторлар һәм күрсәткечләр, аны гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары.

Программаның максаты - юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә, шул исәптән балалар арасында, 2030 елга 1 кешегә (28,82 процент) үлем очрақларын 2014 ел белән чагыштырганда киметү.

Алда телгә алынган максатка ирешү юл хәрәкәте иминлеген тәмин итүдә бер-берсен тулыландыра торган түбәндәге өстенлекле бурычларны билгеләүгә системалы якын килүне күздә тоту:

- – юл хәрәкәте өлкәсендә хокук бозуларга карата тискәре мөнәсәбәт формалаштыру максатыннан халыкны пропагандалау системасын булдыру;

- – балаларда юлда үз-үзеңне имин тоту күнекмәләрен формалаштыру;

- – автомобиль йөртү культурасын арттыру;

- Юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә заманча ярдәм күрсәтү системасын үстерү;

- Транспорт чаралары белән идарә итү хокукын алуға машина йөртүчеләрне әзерләү таләпләрен һәм мондый әзерлекне гамәлгә ашыручы автомәктәпләргә карата таләпләрне арттыру.

Программаның бурычлары районда юл-транспорт травматизмын киметү буенча эшчәнлек юнәлешләренең координацияләнгән системасын булдырырга һәм аларны детальләштерә торган чараларны гамәлгә ашырырга, шулай ук түбәндәгеләрне тәмин итәргә мөмкинлек бирәчәк:

- Юл хәрәкәтендә катнашучыларның грамоталы, җаваплы һәм куркынычсыз тәртибе өчен шартлар;

- Ресурслар белән функциональ идарә итү принцибыннан конкрет эшчәнлек юнәлешләрен проектлы финанслауға күчү;

- Гражданлык җәмгыятен җәлеп итеп, дәүләт, муниципаль һәм шәхси секторларда кызыксынган барлык яклар катнашында хезмәттәшлек һәм партнерлык.

Программаның максатларына ирешүне еллар буенча бәяләү Программаның түбәндәге максатчан индикаторларын һәм күрсәткечләрен кулланып гамәлгә ашырыла:

- юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булган затлар саны;

- юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булган балалар саны;

- социаль куркыныч (юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булган затлар саны, 100 мең кешегә);

- транспорт куркынычы (юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булган затлар саны, 10 мең транспорт чарасына).

Программаның максатчан индикаторлары һәм аны тормышка ашыру еллары буенча күрсәткечләре 1 нче кушымтада китерелгән.

Программа 2026 - 2030 елларга исәпләнгән һәм 2 этапта гамәлгә ашырылачак.

1 нче этап - 2026 - 2027 еллар;

2 нче этап - 2028 – 2030 еллар.

Программаның 1 нче этабында түбәндәге чараларны тормышка ашыру планлаштырыла:

- юл-транспорт һәләкәтендә зыян күрүчеләргә медицина ярдәме күрсәтү мөмкинлеген һәм сыйфатын киметә торган иң авыр факторларның йогынтысын киметү;

- юл хәрәкәте куркынычсызлыгы проблемаларына ижтимагый мөнәсәбәтне үзгәртү;

- юл-транспорт һәләкәтен киметү өчен федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимият органнары һәм жирле үзидарә органнары жаваплылыгын стимуллаштыру;

2028 елда Программаның 1 нче этабын гамәлгә ашыру нәтижәләрен анализларга һәм күрсәткечләрен, индикаторларны һәм программа чаралары исемлеген корректировкалау буенча тәкъдимнәр әзерләргә кирәк.

2 нче этапта Программа чаралары район юлларында аварияләрен киметүне дәвам итүгә юнәлдерелгән һәм юл-транспорт жәрәхәтләрен киметү буенча район өчен иң актуаль бурычларны гамәлгә ашыруга нигезләнгән чараларны гамәлгә ашыруны күздә тоту.

3. Программа чаралары

Программа чараларын финанслау төбөк, жирле бюджет һәм бюджеттан тыш чыганаclar хисабына башкарыла. Программа чаралары комплексы Программа юнәлешләре буенча капитал салымнар һәм башка ихтыяжлар чыгымнары буенча формалаша һәм финанслана.

Муниципаль бюджет акчалары исәбеннән Программаны финанслау күләмнәре фаразланган характерда һәм тиешле елга һәм планлы чорга муниципаль бюджет проектларын формалаштырганда, реаль мөмкинлекләрдән чыгып, билгеләнгән тәртиптә ел саен төгәлләштерелергә тиеш.

Юл-транспорт аварияләре белән бәйле хәлне яхшырта алырлык Программа юнәлешләре билгеләнде:

- юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркыныч тәртибен кисәтү системасын үстерү;
- балаларның юл хәрәкәтендә куркынычсыз катнашуларын тәмин итү;
- эксплуатацияләнгән торган транспорт чараларының техник торышы, аларның актив һәм пассив куркынычсызлыгы дәрәжәсен күтәрү;
- транспорт чаралары һәм жәяүлеләр хәрәкәтен оештыру системасын үстерү, юл шартларының куркынычсызлыгын арттыру;
- юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә эшчәнлекне норматив-хокукый, оештыру һәм методик тәмин итүне камилләштерү.

Юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркынычсызлыгын тәмин итү системасын үстерү эшчәнлегенә юл хәрәкәтендә куркынычсызлык буенча белем һәм күнекмәләр формалаштыруны, юл-транспорт һәлакәтләренә китерергә мөмкин булган хәлләр турында мәгълүмат бирүне, юлларда мәдәниятне күтәрүне, жәмгыятьтә социаль-хокукый нормаларны санга сукмау һәм юлда хокукый нигилизм фактларына түземсезлек тудыруны, транспорт чаралары йөртүчеләрен эзерләү системаларын камилләштерү һәм үстерүне, юл хәрәкәтендә катнашучыларның юл хәрәкәте кагыйдәләрен үтәүләрен тәмин итүне, шул исәптән юл хәрәкәте өлкәсендә административ хокук бозуларны теркәү системаларын куллануны күздә тоту.

Юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркынычсызлыгын тәмин итү системасын үстерүгә юнәлдерелгән Программа чаралары 2 нче кушымтада китерелгән. Балаларның юл хәрәкәтендә куркынычсыз катнашуларын тәмин итү эшчәнлегенә балаларны һәм үсмерләренә Юл хәрәкәте кагыйдәләренә өйрәтүне, балаларда юлларда куркынычсыз тәртип күнекмәләре формалаштыруны, балаларның юл хәрәкәтендә катнашу дисциплинасын ныгыту һәм контрольдә тотуны һәм балаларның юл хәрәкәтендә куркынычсыз катнашулары өчен шартлар тудыруны күздә тоту.

Балаларның юл хәрәкәтендә куркынычсыз катнашуларын тәмин итүгә юнәлдерелгән Программа чаралары 3 нче кушымтада китерелгән.

Транспорт чараларының техник торышын яхшырту, аларның актив һәм пассив куркынычсызлыгын арттыру эшчәнлегенә транспорт чарасын идарә иткәндә кеше хатасын киметү өчен яңа технологияләренә кертү һәм куллануны стимуллаштыруны, транспорт

чараларын техник яктан төзөк хэлдэ тоту чараларын тээмин итүне, шулай ук транспорт чараларының актив һәм пассив куркынычсызлыгының заманча чараларын кертүне күздэ тота.

Транспорт чаралары һәм жәяүлеләр хәрәкәтен оештыру системасын үстерү, юл шартларының куркынычсызлыгын арттыру эшчәнлегә жәяүлеләрнең юл хәрәкәтендә хәвәфсез катнашуын тээмин итүне, юл хәрәкәте куркыныч участокларын, бөкеләрне һәм тоткарлыкларны бетерү һәм кисәтүне, куркынычсыз һәм нәтижәле трафикны тээмин итү максатыннан транспорт планлаштыруын оештыруны, интеллектуаль транспорт системаларын үстерүне, юллар һәм юл инфраструктурасының пассив һәм авариядән соң куркынычсызлыгын тээмин итүне күздэ тота.

Транспорт чаралары һәм жәяүлеләр хәрәкәтен оештыру системасын үстерүгә, юл шартларының куркынычсызлыгын арттыруга юнәлдерелгән Программа чаралары 4 нче кушымтада китерелгән

Юл хәрәкәте иминлеген тээмин итү өлкәсендә норматив-хокукий, оештыру һәм методик тээмин итү эшчәнлеген камилләштерү буенча эшчәнлек законнардагы житешсезлекләрне бетерүне, дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру өчен практик инструментлар эшләү һәм кертүне, институциональ үзгәрешләр нигезләрэн формалаштыруны дәвам итүне, Россия Федерациясенең дөнья аренасында абруен күтәрүне күздэ тота.

Юл хәрәкәте иминлеген тээмин итү өлкәсендә норматив-хокукий, оештыру һәм методик тээмин итү эшчәнлеген камилләштерүгә юнәлдерелгән Программа чаралары 5 нче кушымтада китерелгән.

4. Программаны ресурслар белән тәмин итү

Программаны ресурслар белән тәмин итүне планлаштырганда, төбәк һәм жирле дәрәжәләрдә финанс-бюджет өлкәсендәге реаль хәл, авариялелек торышы, юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү проблемасының югары икътисади һәм социаль-демографик әһәмияте, шулай ук төбәк ярдәме белән аны хәл итү мөмкинлеге исәпкә алынды.

Программа чараларын финанслау жирле бюджет һәм бюджеттан тыш чыганаclar хисабына башкарылачак. Программаны 2026 - 2030 елларда финанслауның гомуми күләме 106668,8 мең сум тәшкил итә.

Программаны жирле бюджет һәм башка чыганаclar хисабына финанслау күләмнәре акчаларны тоту юнәлешләре буенча 6 нчы кушымтада китерелгән.

Муниципаль бюджетның төп өлешен капитал инвестицияләргә юнәлтү планлаштырыла, шул исәптән жәяүлеләр кичүләрен жиһазлау, светофор объектларын модернизацияләү, автомобиль юлларының куркыныч участкаларында киртәләр төзү, белем бирү һәм сәламәтлек саклау учреждениеләре янында юлларда ясалма тигезсезлекләр булдыру, белем бирү һәм сәламәтлек саклау учреждениеләре янында светофор объектларын урнаштыру, юлларның куркыныч участкаларында юл билгеләрен урнаштыру, юл хәрәкәте иминлеге буенча укыту семинарлары үткәрү, юл хәрәкәте иминлеге проблемаларына багышланган басма һәм видео продукция булдыру, белем бирү учреждениеләренә йөрүче балалар һәм үсмерләр арасында яктылык кайтаручы элементлар сатып алу һәм тарату.

Шулай ук мәктәпләр һәм мәктәпкәчә учреждениеләргә тротуарлар һәм якын килү юллары төзү, шәһәрдә һәм авыл жирлекләрендә жәяүлеләр кичүләрен жиһазлау, белем бирү һәм сәламәтлек саклау учреждениеләре янында юлларда ясалма тигезсезлекләр булдыру, юлларның куркыныч участкаларында юл билгеләрен урнаштыру һ.б. планлаштырыла.

Бюджеттан тыш чыганаclarны сәүдә үзәкләре янында автотораклар төзүдә, шулай ук балаларның юл хәрәкәтендә куркынычсыз катнашуын тәмин итүгә юнәлтелгән чараларда куллану планлаштырыла.

5. Программаны гамәлгә ашыру механизмына Программаны гамәлгә ашыру белән идарә итү механизмы, жаваплылык өлкәләрен бүлү һәм программа заказчыларының үзара хезмәттәшлек механизмы кертелгән.

Программаны гамәлгә ашыру механизмы программа чараларын нәтижәле башкаруны оештыру һәм көтелгән соңгы нәтижәләргә ирешүне контрольдә тоту инструменты булып тора.

Программаны гамәлгә ашыру белән идарә итүне оештыру формалары һәм методлары Программаның заказчысы - координаторы тарафыннан Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

Муниципаль берәмлекләренң жирле үзидарә органнары түбәндәгеләрне башкара:

- үз вәкаләтләре кысаларында юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә программ чараларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле норматив хокукый актларны эшләү һәм раслау;

- Программаны һәм төбәк программаларын гамәлгә ашыру буенча үзара хезмәттәшлек (хезмәттәшлек) турында килешүләр төзү;

- төбәк программалары белән синхронлаштырылган муниципаль программаларны эшләү, раслау, гамәлгә ашыру һәм финанслау;

- Татарстан Республикасы бюджетыннан программ чараларын гамәлгә ашыруны финанслау өчен чираттагы финанс елына бюджет гаризасын эзерләү;

- программа чараларын гамәлгә ашыруны анализлау һәм Программаны гамәлгә ашыру нәтижәлегенң күрсәткечләрен һәм индикаторларын бәяләү, бюджет средстволарын нәтижәле файдалану;

- программа чараларын үтәү барышы һәм нәтижәләре турында хисапчылык алып бару һәм аны Программаны үтәү буенча үзара хезмәттәшлек өчен жаваплы Татарстан Республикасы башкарма хакимият органына тапшыру;

- юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә эшчәнлеккә мөһимәти ярдәм күрсәтү.

Программаның бюджет һәм бюджеттан тыш финанслау күләмнәре үзгәргәндә, максатчан индикаторлар һәм программаның чаралары күрсәткечләре билгеләнгән тәртиптә төзәтелә.

Программаның үтәлеше, максатчан күрсәткечләр һәм индикаторлар, Программаны үтәүгә тотылган финанс ресурслары күләмнәре, Программаны һәм төбәк программаларын гамәлгә ашыру мониторингы нәтижәләре турында төп мәгълүматлар ачык чыганаclarда, "Интернет" мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә, Программа катнашучылары сайтларында, "Юл хәрәкәте иминлеге" порталында һәм башкаларда урнаштырыла.

6. Социаль-икътисадый һәм экологик нәтижәлелекне бәяләү

Программаны гамәлгә ашыру нәтижәлелеге юл хәрәкәтендә катнашучыларның гомерен саклауда һәм юл-транспорт һәлакәтләре һәм аларның нәтижәләреннән социаль-икътисадый һәм демографик зыянны булдырмауда чагыла. Программаның нәтижәлелеге аерым программ чараларының нәтижәлелеген интеграль бәяләү юлы белән билгеләнә, шул ук вакытта аларның нәтижәлелеге ирешелгән нәтижәләреннән куелган максатка һәм Программаның максатчан индикаторлар һәм күрсәткечләренә туры килүеннән чыгып бәяләнә.

Бюджет нәтижәлелеге Программаның чараларын гамәлгә ашыруның жирле бюджет керемнәре һәм чыгымнарына йогынтысын чагылдыра. Программаны гамәлгә ашыруның социаль-икътисадый нәтижәлелеге икътисадый һәм финанс күрсәткечләреннән, шулай ук демографик хәлнең яхшыруына (үлүчеләр санын, шул исәптән балалар үлемен киметүне) йогынты ясый торган күрсәткечләреннән яхшыруын характерлаучы сыйфатлы һәм сан параметрлары белән чагыла һәм халыкның үлеменнән социаль-икътисадый зыянны программа чараларын гамәлгә ашыру нәтижәсендә түбәнәя.

Программаның экологик нәтижәлелеге программа чараларын үтәү белән тәмин ителә, аларны гамәлгә ашыру нәтижәсе - юл-транспорт һәлакәтләре санын киметү, бигрәк тә куркыныч йөкләрне ташучы транспорт чаралары катнашында.

Программа чараларын гамәлгә ашыруның уңай социаль-икътисадый һәм экологик нәтижәләре юл хәрәкәтен оештыруның яңа ысулларын кертү белән бәйлә булачак. Оптималь маршрутларны куллану һәм юлда булу вакытын кыскарту исәбенә углерод оксиды һәм азот оксидлары чыгару кими, бу экологиягә уңай йогынты ясаычак.

Экологик нәтижәлелеккә ирешү Програмада каралган милли стратегик документларда билгеләнгән социаль-икътисади үсеш өлкәсендә экосистемаларның табигый үсешен тәмин итү, уникаль табигый комплексларны саклау һәм торгызу, территория проблемаларын хәл иткәндә экологик яктан куркынычсыз сәнәгать, авыл хужалыгы, энергетика, транспорт һәм коммуналь хужалык үсешен тәмин итү, шулай ук юл хәрәкәтендә гадәттән тыш хәлләрне булдырмау мөмкинлеген бирәчәк.

Программаны гамәлгә ашыруның социаль-икътисади нәтижәсе юл-транспорт һәлакәтләре һәм аларның нәтижәләреннән социаль-икътисади зыянны киметүне аңлата, программаның чараларын гамәлгә ашыру чыгымнарыннан соң. Күрсәтелгән социаль-икътисади нәтижә еллык гомуми агымдагы нәтижәне дисконтлау коэффициентына бүлү буларак исәпләнә.

Программаның социаль-икътисадый нәтижәлелеген исәпләү № 7 нче кушымтада китерелгән.

Программаның максатчан индикаторлары һәм күрсәткечләре

Күрсәткеч һәм индикаторлар	Үлчәү берәмлеге	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1. Үлгән кешеләр саны юл-транспорт һәлакәте нәтижәсендә, кеше	кеше	3	3	3	3	3	3	3
2. Вафат булган балалар саны юл-транспорт һәлакәте нәтижәсендә	кеше	0	0	0	0	0	0	0
3. Социаль куркыныч (кешеләр саны, юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә 100 мең кешегә үлүчеләр саны)	кеше	10	10	10	10	9	8	7
4. Транспорт куркынычы (юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә һәлак булган кешеләр саны, 10 мең транспорт чарасына исәпләгәндә)	кеше	9	9	9	9	8	7	6

Юл хэрэкәтендә катнашучыларның куркыныч тотышын кисәтү системасын үстерүгә юнәлдерелгән чаралар
(мең сумнарда)

№ т/б	Чаралар	Башкару вакыты	Финанс лау күләме барлыгы	Шул исәптән:			Үтәү өчен җаваплы	Көтелгән нәтижә
				ТР бюджететы	Жирле бюджет	Башкалар чыганақлар		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Капиталь кертемнәр								
1	Юл хэрэкәтендә катнашучыларның грамоталылыгын, җаваплылыгын һәм үзәң дәрәжәсен арттыру максатында мәғлүмати-пропаганда кампанияләре үткәрү һәм юл-транспорт һәләкәтләре санына һәм алардан килгән зыянның авырлығына йогынты ясый торған хәвеф-хәтәр факторларын профилактикалау	2026-2030	-	-	-	-	ЭЭМ	Машина йөртүчеләрдә һәм пассажирларда хокукый аңны, җаваплылыкны арттыруга юнәлдерелгән кыйммәт-норматив мотивация формалаштыру
	шул исәптән:	2026	-	-	-	-		
2	Матбугат масса күләм мәғлүмат чараларында проблемалы мәсьәләләрне системалы яқтырту өчен							. Юл хэрэкәтендә катнашучыларның хокук аңын, җаваплылыгын һәм юлда үз-үзен куркынычсыз

	махсус тематик рубрикалар оештыру	2026-2030	-	-	-	-	ЭЭМ Татмедиа	тоту культурасын арттыру
	шул исэптэн:	2026	-	-	-	-		
	БАРЛЫГЫ	2026-2030	-	-	-	-		
	шул исэптэн:	2026	-	-	-	-		

Балаларның юл хәрәкәтендә имин катнашуларын тәмин итүгә юнәлдерелгән чаралар

(мең сумнарда)

№ т/б	Чараның атамасы	Башкар у вакыты -	Барлыгы финанслау күләме барлыгы	шул исәптән			Жаваплы	Көтелгән нәтижә
				Бюджет Татарстан Республика асы	Жирле бюджет	Башка чыганакла р ки		
1	Юл хәрәкәтендә катнашучыларның грамоталылыгын, жаваплылыгын һәм ұзаң дәрәжәсен арттыру максатында мәгълүмати - пропаганда кампанияләре үткөрү һәм юл-транспорт һәлакәтләре санына һәм алардан килгән зыянның авырлығына йогынты ясый торган хәвеф-хәтәр факторларын профилактикалау	2026- 2030	405,0	-	200,0	205,0	ТР ММР БК ЭЭМ	Машина йөртүчеләрдә һәм пассажирларда хокукый аңны, жаваплылыкны һәм культураны арттыруга юнәлдерелгән кыйммәт-норматив мотивация формалаштыру
	шул исәптән	2026	81,0	-	40,0	41,0		
2	Матбугат массакуләм мәгълүмат чараларында проблемалы мәсьәләләрне системалы яктырту өчен махсус тематик рубрикалар оештыру	2026- 2030	633,5	-	315,0	318,5	ТР ММР БК ЭЭМ	Юл хәрәкәтендә катнашучыларның хокук аңын, жаваплылыгын һәм юлда иминлек культурасын арттыру
	шул исәптән	2026	126,7	-	62,0	64,7		

3	Балаларның юл-транспорт травматизмын профилактикалау буенча балалар белән массакуләм чаралар үткерү	2026-	-	-	-	-	“Мәгариф идарәсе” МКУ	Юл хәрәкәтендә балигъ булмаган катнашучыларның хокукый аңын, юлда жаваплылыгын һәм үз-үзләрен тоту культурасын күтәрү
	шул исәптән	2026	-	-	-	-		
4	Балаларны юл хәрәкәте кагыйдәләренә өйрәтү һәм аларда юл хәрәкәтендә имин катнашу күнекмәләрен формалаштыру буенча гомуми белем бирү учреждениеләренә матди һәм укыту - методик базасы торышын мониторинглау	2026- 2030	-	-	-	-	“Мәгариф идарәсе” МКУ	Балаларның юл-транспорт һәләкәтен кисәтү

	шул исэптэн	2026	-	-	-	-		
	БАРЛЫГЫ	2026-2030	1038,5	-	515,0	523,5		
	шул исэптэн	2026	207,7	-	102,0	105,7		

**Транспорт чаралары һәм жәяүлеләр хәрәкәтен оештыру системасын үстерүгә, юл шартларының
куркынычсызлыгын арттыруга юнәлдерелгән чаралар**

(мең сумнарда)

№ т/б	Чараның атамасы	Башкару вакыты	Финанс лау күләме, барлығы	шул исәптән			үтәлеше өчен жаваплылар	Көтелгән нәтижә
				ТР бюд жеты	Жирле бюджет	Башка чыганаclar		
1	Жәяүлеләр кичүләрен, тротуарларны һәм юлларны, шул исәптән турыдан-туры мәктәпкәчә, мәктәп мәгариф учреждениеләренә, балаларга өстәмә белем бирү учреждениеләренә якин булганнарын, яктырту, ясалма юл тигезсезлекләре)төзү, реконструкцияләү	2026-2030	83208,8	-	83208,8	-	ТР ММР БК ЭЭМ	Жәяүлеләр кичүендә юл хәрәкәте иминлеген арттыру
	шул исәптән	2026	16065,6		16065,6	-		
2	Төзү, реконструкцияләү һәм техник яктан яңадан жиһазландыру светофор объектлары, юл билгеләре урнаштыру	2026-2030	12500,0	-	12500,0	-	ТР ММР БК ЭЭМ	жәяүлеләр чыгу урыннарында юл хәрәкәте иминлеген арттыру
	шул исәптән	2026	2500,0	-	2500,0	-		
3	Юл билгеләрен яңарту, шул исәптән горизонталь билгеләр 1.14.1 «Жәяүлеләр кичүе» жирле әһәмияттәге автомобиль юлларында, шул исәптән белем бирү оешмалары янындагы жәяүлеләр кичүләрендә.	2026-2030	6000,0	-	6000,0	-	ТР ММР БК ЭЭМ	жәяүлеләр чыгу урыннарында юл хәрәкәте иминлеген арттыру
	шул исәптән	2026	1200,0	-	1200,0	-		

4	Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларында чокырларны ремонтлау эшләрен башкару.	2026-2030	3921,5	-	3921,5	-	ТР ММР БК ЭЭМ	жәяүлеләр чыгу урыннарында юл хәрәкәте иминлеген арттыру
	шул исәптән	2026	786,3	-	786,3	-		
	БАРЛЫГЫ	2026-2030	105630,3	-	105630,3	-		
	шул исәптән	2026	20551,9	-	20551,9	-		

5 номерлы
кушымта

**Юл хэрэкэте иминлеген тээмин итү өлкэсендэ эшчэнлекне норматив-хокукый, оештыру һәм методик тээмин итүне
камилләштерүгә юнэлтелгән чаралар**

(мең сумнарда)

№ т/б	Чараның атамасы	Башкару	Финанс лау күләме гомумән, барысы	шул исәптән		Жаваплы кешеләр	Көтелгән нәтижә
				Жирле бюджет	Башка чыганақлар		
1	Юл хэрэкэте иминлеген тээмин итү буенча тэжрибэ уртақлашуга һәм аларны гамэлгә кертүгә багышланган махсулаштырылган семинарларда катнашу	2026-2030	-	-	-	ЭЭМ	Юл хэрэкэте иминлеге өлкэсендэ белгечләр эшенең сыйфатын күтәрү
	шул исәптән	2026	-	-	-		

6 номерлы
кушымта

Программаны финанслау күлэмнәре республика, жирле бюджет акчалары һәм башка финанс чыганақлары исәбеннән
(мең сумнарда)

№ т/б	Күрсәткечләр	2026- 2030	ТР бюджеты акчалары	МБ бюджеты акчалары	Бюджеттан тыш чыганақлар
1	Юл хәрәкәтендә катнашучыларның хәвефле үз-үзләрен тотышын кисәтү системасын үстерү	-	-	-	-
	шул исәптән, 2026 елга	-	-	-	-
2	Балаларның юл хәрәкәтендә куркынычсыз катнашуын тәмин итү	1038,5	-	515,0	523,5
	шул исәптән, 2026 елга	207,7	-	102,0	105,7
3	Транспорт чаралары һәм жәяүлеләр хәрәкәтен оештыру системасын үстерү, юл шартларының иминлеген арттыру	105630,3	-	105630,3	-
	шул исәптән, 2026 елга	20551,9	-	20551,9	-
4	Юл хәрәкәте иминлеген норматив-хокукый, оештыру һәм методик тәмин итүне камилләштерү	-	-	-	-
	шул исәптән, 2026 елга	-	-	-	-
	БАРЛЫГЫ	106668,8	-	106145,3	523,5
	шул исәптән, 2026 елга	20759,6	-	20653,9	105,7

Программаның социаль-икътисады нәтижәлелеген исәпләү

№ п/ П	Күрсәткечләр	2024 ел. (базалы)	2026 20__ елның «__»__	2027 ел	2028 ел	2029 ел	2030 ел	Барлыг ы
1	Юл-транспорт һәләкәтләре нәтижәсендә һәләк булган затлар саны (программа күрсәткече), кеше	3	3	3	3	3	3	18
2	Юл-транспорт һәләкәтләре нәтижәсендә һәләк булган затлар саны (инерцияле сценарий – программа- максатчан методы булмау шартларында ситуацияне үстерү), кеше	3	3	3	3	3	3	18
3	Юл-транспорт һәләкәтләре нәтижәсендә һәләк булган затлар санын киметү (чагыштырган да) инерцияле сценарий белән), кеше	0	0	0	0	0	0	0

4	Социаль- икътисадый зыянны киметү	0	0	0	0	0	0	0
---	--	---	---	---	---	---	---	---